

Stefan Melak

Działania Kręgu Pamięci Narodowej

Niepodległość i Pamięć 13/1 (22), 273-284

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stefan Melak

Warszawa

Działania Kręgu Pamięci Narodowej

Krąg Pamięci Narodowej został zawiązany konspiracyjnie w 1974 roku z inicjatywy Stefana Melaka, ks. prałata Wacława Karłowicza, biskupa Władysława Miziołka i ks. Antoniego Czajkowskiego, sekretarza kapelana naczelnego Armii Krajowej. Podjął się obrony zagrożonego i degradowanego przez władze komunistyczne w PRL dziedzictwa historycznego i duchowego narodu polskiego.

W latach 70. i 80. Krąg podjął współpracę z Archikonfraternią Literacką, organizując wykłady, koncerty, manifestacje patriotyczne i nabożeństwa w kościołach warszawskich. Wykłady, sesje naukowe i wystawy organizowano m.in. w katedrze św. Jana, kościołach: św. Anny, św. Krzyża, św. Aleksandra, św. Wacława, św. Andrzeja, św. Trójcy.

Krąg zorganizował w tym okresie ponad 500 wykładów, koncertów i wystaw, w których uczestniczyli m.in. bp Ignacy Tokarczuk, byli więźniowie z komunistycznych obozów pracy z Czech, Słowacji, Węgier, Ukrainy, Rumunii i Polski, mer Verdun, kawalerowie orderu Virtuti Militari z całego świata z ojcem Adamem Studzińskim na czele, uczestnicy słynnej akcji rozbicia obozu NKWD w Rembertowie, skazani na karę śmierci, m.in. Tadeusz Płużański, przedstawiciele Polonii francuskiej, amerykańskiej, brytyjskiej, szwajcarskiej z prezesem SPK w Paryżu ks. Witoldem Kiedrowskim.

Krąg wydawał i kolportował publikacje podziemne dotyczące Katynia, Powstania Warszawskiego, wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. Część wykładów opublikowano w Zeszytach Nauki Społecznej Kościoła wydawanych przez Kurię Metropolitalną w Warszawie.

Od 30 lat Krąg organizuje rajdy i pielgrzymki szlakami niepodległości, kultywując tradycje ks. Ignacego Skorupki, Ossowa, Radzymina, Sulejówka, Zielonej, Olszynki Grochowskiej i Romualda Traugutta.

Staraniem Kręgu powstało szereg pomników i tablic w kraju i zagranicą. Wspólnie z Komitetem Katyńskim wzniesiono pierwszy w Polsce pomnik katyński 31 lipca 1981 roku w „Dolince Katyńskiej” na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. Powstały krzyże Traugutta w Warszawie, ks. I. Skorupki w Ossowie, krzyże w miejscach kaźni polskich oficerów w Miednoje i Charkowie. Ustawiono kamienne głazy pamięci Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Józefa Piłsudskiego. Wykonano epitafium katyńskie w kościele św. Anny, tablicę katyńską i pomnik przy kościele Matki Boskiej Zwycięskiej na Kamionku, tablice straconych w Charkowie w 1940 r. Adama Sułkowskiego i Emanuela Korompaya, tablicę w Starobielsku i wiele innych.

Krąg Pamięci Narodowej uznał za swój moralny obowiązek przywrócić młodemu pokoleniu Polaków tych wartości, które okupanci starali się na zawsze wymazać z historii Polski.

Olszynka Grochowska

Szczególny rozdział aktywności Kręgu dotyczy Olszyny Grochowskiej. Bój o Olszynkę przeszedł do naszej historii jako symbol bohaterstwa i ofiarności w walce o święte prawo do wolności i niezawisłości narodu polskiego. W ramach bitwy grochowskiej 20 i 25 lutego 1831 roku powstańcze wojska stoczyły heroiczny bój z przeważającymi siłami rosyjskimi. Po bitwie ocenianej jako nierozstrzygnięta, Polacy uzyskali inicjatywę strategiczną, której następstwem były zwycięstwa pod Wawrem, Iganiami i Dębem Wielkim.

25 lutego 1831 roku Rosjanie stracili ponad 9300 zabitych i kilkanaście tysięcy rannych żołnierzy. Słynne rosyjskie pułki jazdy, które 16 lat wcześniej zwycięsko wkroczyły do Paryża, zostały zdruzgotane przez polskich ułanów. Na ostrzach bagnatów 4 pułku piechoty liniowej zbladła gwiazda opróżnionego zwycięstwami feldmarszałka Iwana Dybicza. Jak podaje dziejopis Powstania Listopadowego, do rangi hymnu narodowego na polach Grochowa urosła „Pieśń Legionów” Józefa Wybickiego „Jeszcze Polska nie zginęła”. Po tej najbardziej zaciętej bitwie – między kampanią napoleońską a wojną krymską – okupant rosyjski uniemożliwił upamiętnienie choćby najmniejszym znakiem pamięci bohaterów Olszyny. Dopiero po 100 latach Polska niepodległa oddała należny hołd ponad 7 tysiącom bohaterów poległych w bitwie. Po wojnie Olszynka Grochowska jako niewygodny świadek zmagania z najeżdżącą rosyjskim ulegała systematycznej degradacji i dewastacji. Komunistyczni planiści operując wąskimi kategoriami politycznymi usiłowali doprowadzić do likwidacji istniejącego pomnika i zatarcia w pamięci narodu wydarzeń, które stanowiły natchnienie dla zniewolonego społeczeństwa. Tak działo się również z Radzyminem, Ossowem, Stoczkiem. Od 30 lat Krąg Pamięci Narodowej wspierany przez mieszkańców Kawęczyna i ks. Wacława Karłowicza organizuje uroczystości przy zbiorowej mogile w Olszynie. Połowe msze święte stały się wymowną manifestacją w jej obronie.

W 150. rocznicę wybuchu Powstania Listopadowego do Olszyny jak za dawnych lat przybyło tysiące ludzi. W uroczystości zorganizowanej przez Krąg wzięły udział delegacje „Solidarności” Stoczni Gdańskiej, harcerze z Siedlec, Węgrowa, Białej Podlaskiej, Katowic i Krakowa, przedstawiciele Huty Warszawy, FSO i innych zakładów pracy, pracownicy naukowcy i studenci uczelni warszawskich. Stan wojenny stał się dalszym ciągiem dewastacji pola bitwy w Olszynie. Publiczne akcje i manifestacje podjęte przez Krąg i Towarzystwo Przyjaciół Grochowa zapobiegły wycięciu kilkudziesięciu hektarów lasu w „prawem chronionym” rezerwacie przyrody. Zablokowały budowę drogi planowaną przez Elektrociepłownię Warszawską i PKP, która miała zmieścić krzyż i powstańczą mogiłę. Niestety, na obrzeżach rezerwatu komunistyczne władze dokonały haniebnego czynu, budując więzienie dla kobiet nazwane Olszynka Grochowska.

W stanie wojennym do Olszyny przybył prymas Polski, a papież Jan Paweł II pobłogosławił w Watykanie delegację Kręgu Pamięci Narodowej.

W okresie stanu wojennego wielu działaczy Kręgu, w tym Arkadiusz i Stefan Melakowie, Bożena Latoszek, Alina Cybula, Antoni Tomasz Rosa, Tomasz Rossa zostało uwięzionych i internowanych za działalność niepodległościową. W więzieniach powstały wykonane konspiracyjnie okolicznościowe plakietki, znaczki i publikacje, które

przemycane na zewnątrz stały się świadectwem zmagania o prawdę i troski o miejsca pamięci narodowej. W 1991 roku Krąg przygotował „Akt Ocalenia Olszynki Grochowskiej”, sygnowany przez prymasa Polski kard. Józefa Glempa, premiera, marszałków Sejmu i Senatu, przewodniczącego „Solidarności”, przedstawicieli samorządu, literatów, aktorów, historyków i harcerzy. Ponieważ Olszynkę unicestwiano na naszych oczach, a przecież to na władzach miasta i dzielnic spoczywa obowiązek wyznaczenia dziedzictwu narodowemu odpowiedniej funkcji w życiu zbiorowym, polegający na identyfikacji, ochronie i przekazaniu przyszłym pokoleniom dziedzictwa mieszczącego się na obszarze ich działania, doprowadziliśmy do uchwalenia planu pod nazwą „Aleja Chwały”. W ten sposób nawiązaliśmy do planu prezydenta Warszawy Stefana Starzyńskiego z roku 1936, który przewidywał powstanie w Olszynie mauzoleum i Alei Chwały.

Objęliśmy kompleksową opieką mogiłę i pole bitwy, systematycznie staramy się pozyskiwać we współpracy z samorządem Pragi Płd. i Rembertowa działki pod miejsce pamięci narodowej. Do tej pory udało się pozyskać 7800 m² na ten cel. Gromadzimy pamiątki do przyszłej izby pamięci. Zwróciliśmy się o pomoc do kurii warszawsko-praskiej w budowie kościoła Matki Bożej Wolności w Olszynie.

W 1999 roku, po wieloletnich staraniach Kręgu Pamięci Narodowej powstała wreszcie asfaltowa droga prowadząca do powstańczej mogiły. Dzięki ofiarności mieszkańców Kawęczyna wzniesiono Kopiec Bohaterów Olszynki Grochowskiej i przygotowano parking. W 169. rocznicę wybuchu Powstania Listopadowego Krąg i stowarzyszenie kombatanatów polskich we Francji zorganizowały uroczystości w Paryżu. 170. rocznica została uczczona sesją naukową w Zamku Królewskim w Warszawie oraz uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przyjętą z inicjatywy prezesa Kręgu Stefana Melaka, ks. Wacława Karłowicza, Andrzeja Melaka i redaktora Łukasza Kudlickiego oraz historyka płk. Jana Bańbora. Posłem sprawozdawcą była Joanna Fabisiak.

W rocznicę nocy listopadowej Krąg Pamięci Narodowej honoruje Żelaznym Orderem Gwiazdy Wytrwałości, nawiązującym do historycznego odznaczenia z okresu powstania, postaci i formacje wojskowe szczególnie zasłużone dla sprawy narodowej.

W ramach Alei Chwały Krąg Pamięci Narodowej doprowadził do wzniesienia głazów pamięci gen. Ludwika Kickiego, gen. Józefa Chłopickiego, gen. Ludwika Bogusławskiego, Bohaterów Olszynki Grochowskiej, 4 Pułku Piechoty Liniowej, Ułanów Grochowskich, gen. Kazimierza Małachowskiego, Sejmu Narodowego, który w 1831 roku zdetronizował cara i dynastię Romanowów, uchwalił godło i barwy narodowe. W 2004 roku w Alei stanęły głazy pamięci gen. Karola Kaczkowskiego, gen. Józefa Bema, gen. Ignacego Prądyńskiego. W listopadzie 2004 roku w rocznicę wybuchu Powstania Listopadowego uroczystości odbyły się w kościele polskim w Paryżu i na polach Grochowa. W 2005 roku w Olszynie ustawione zostały głazy gen. Józefa Dwernickiego, gen. Macieja Rybińskiego, gen. Franciszka Żymirskiego. W 175. rocznicę wybuchu Powstania ustawione zostały głazy gen. Henryka Dembińskiego, gen. Piotra Szembeka, ppłk. Piotra Wysockiego, Emilii Plater i Józefiny Rostkowskiej. Krąg Pamięci Narodowej podjął również starania o ustawienie 20-tonowego pomnikowego głazu, który będzie poświęcony Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II ze słowami skierowanymi przez Papieża Polaka do delegacji Kręgu Pamięci Narodowej 17 grudnia 1991 roku: *Strzeżcie tego wielkiego dziedzictwa narodowego jakim jest sławna i bohaterska Olszynka Grochowska... Błogostawię wam.*

Krąg Pamięci Narodowej współpracuje ze środowiskiem Polonii z Portsmouth w Anglii, które doprowadziło do wybudowania pomnika poświęconego 204 powstańcom listopadowym osiadłym w tym mieście.

Olszynka Grochowska oczekuje pomocy od władz miejskich i dzielnicowych. Miejsce poległych i cmentarz tysięcy poległych w 1831 roku obrońców Warszawy opuszczony i zaniebawiany przez dziesiątki lat przez władze różnych szczebli dopomina się o szacunek. Kiedy spoglądamy na cmentarz mauzoleum żołnierzy radzieckich w centrum Warszawy z monumentami azjatyckiej pychy, które symbolizują pomniki czerwonego imperium, kiedy spoglądamy jak z kieszeni polskiego podatnika utrzymywanych jest ponad 2000 cmentarzy, pomników i obelisków ku czci niedawnego okupanta, to rodzi się pytanie: kiedy skończy się wreszcie czas dyskryminacji Olszynki – świadka walki o Niepodległą Rzeczpospolitą.

Tradycje Powstania Styczniowego. Park Traugutta

Od 1974 roku w rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego (22 stycznia) i w rocznicę stracenia członków Rządu Narodowego (5 sierpnia) odprawiane są polowe msze święte w miejscu kaźni pod krzyżem Traugutta. Uroczystości te oraz msze w katedrze św. Jana odbywały się nieprzerwanie także w okresie stanu wojennego. W 140. rocznicę wybuchu powstania Krąg zorganizował międzynarodową sesję naukową w Zamku Królewskim w Warszawie, w której uczestniczył m.in. ks. prymas Józef Glemp, ks. Wacław Karłowicz, naukowcy z Francji, Belgii i Polski oraz rodziny członków Rządu Narodowego straconych pod cytadela. Po raz pierwszy po 70 latach odbył się apel poległych z udziałem Kompanii Honorowej Wojska Polskiego. Podobną uroczystość zorganizował Krąg Pamięci Narodowej z MON 5 sierpnia 2004 roku w 140. rocznicę stracenia członków Rządu Narodowego. Mszy św. przewodniczył ks. prymas Józef Glemp, a kazanie wygłosił ks. Wacław Karłowicz. W czasie uroczystości prezes Kręgu Pamięci Narodowej uhonorował srebrnym orłem katyńskim przedstawicieli SPK z Francji, byłych żołnierzy AK, a także osoby, które od wielu lat wspierały działania Kręgu, m.in. prof. Jana Pachowskiego, aktora Ryszarda Bacciarellego, redaktora Łukasza Kudlickiego.

Miejscem stracenia członków Rządu Narodowego Krąg opiekuje się wspólnie z Cechem Krawców kultywującym patriotyczne tradycje rzemiosła warszawskiego. W 1994 roku Krąg Pamięci Narodowej upamiętnił głazem pamięci w parku Traugutta pierwsze święto narodowe w niepodległej Polsce, które odbyło się z udziałem Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, prezydenta Rady Ministrów Ignacego Paderewskiego, gen. Józefa Hallera, kard. Aleksandra Kakowskiego, prezydenta Warszawy Piotra Drzewieckiego oraz ambasadorów Stanów Zjednoczonych i Francji 3 maja 1919 roku. 75 lat później przedstawiciele młodego pokolenia Paweł i Gabriela Melakowie zasadzili Dąb Niepodległości poświęcony przez księży biskupów Władysława Miziołka i Zbigniewa Kraszewskiego, ks. prałata Wacława Karłowicza i ks. Józefa Maja. Uroczystość odbyła się z udziałem komendanta garnizonu warszawskiego gen. Stanisława Ferencza, a komitet honorowy stanowili Janusz Ziółkowski - minister z Kancelarii Prezydenta RP, wojewoda warszawski Bohdan Jastrzębski, Jan Nowak Jeziorański - potomek straconego pod Cytadela Jana Jeziorańskiego, prezes ŚZZAK płk Aleksander Tyszkiewicz, płk Antoni Heda, wiceminister MON Radek Sikorski, dowódca okręgu warszawskiego gen. Julian Lewiński.

W tym samym Parku Traugutta Krąg Pamięci Narodowej przywrócił historyczny głaz odsłonięty przez prezydenta Warszawy Stefana Starzyńskiego w listopadzie 1938 roku, poświęcony nauczycielom stolicy w 20. rocznicę odzyskania niepodległości. Przywróceniu tej pamiątki towarzyszyły dramatyczne okoliczności. W 1958 roku Stoleczna

Rada Narodowa zleciła odwrócenie głazu w taki sposób, aby ukryć słowa Józefa Piłsudskiego:

„Odrodzić ludzkie dusze
Zmienić człowieka
Zrobić go lepszym
Potężniejszym i silniejszym
Oto Wasze zadanie”.

Ówczesne władze stolicy poleciły umieścić na kamieniu inskrypcję ze słów Jana Zamoyskiego:

„Takie będą Rzeczypospolite,
jakie ich młodzieży chowanie...”

przypisując ją błędnie Stanisławowi Staszicowi. Ten kompromitujący błąd, po trwającej prawie 3 miesiące polemice prasowej na początku lat 90., został wreszcie usunięty decyzją konserwatora, który poparł ideę Kręgu Pamięci Narodowej, aby przywrócić (przewrócić) głaz w formie pierwotnej. Ponownego odsłonięcia głazu dokonali mistrz olimpijski Zdzisław Krzyszkowiak i Stefan Melak, a poświęcił kapelan AK ks. prałat Wacław Karłowicz.

Zielona

W mrocznych latach propagandy PRL Krąg Pamięci Narodowej czynnie bronił zagrożonych pamiątek narodowych. Taką pamiątką był postawiony w 20. rocznicę ćwiczeń POW kierowanych przez Józefa Piłsudskiego głaz w lesie w Zielonej. Nie tylko otoczono go opieką, ale i broniono przed wywiezieniem przez „nieznanych sprawców”.

Krzyż ks. Skorupki i pierwsze uroczystości w Ossowie

Od połowy lat 70. Krąg Pamięci Narodowej organizował rajdy do kaplicy i cmentarzyka 236. pułku Legii Akademickiej w Ossowie, które znajdowały się wówczas na terenie poligonu artyleryjskiego. W tych rajdach uczestniczyli z posługą duszpasterską ks. bp Władysław Miziołek i ks. prałat Wacław Karłowicz. Na grobach zapalano znicze, składano kwiaty, śpiewano pieśni legionowe. W roku 1981 ks. Wacław Karłowicz poświęcił krzyż upamiętniający miejsce śmierci ks. Ignacego Skorupki. Poprzedni został spalony przez żołnierzy sowieckich w 1944 roku. Replikę krzyża wykonali społeczni opiekunowie tego miejsca.

Upamiętnienie i walka o prawdę w sprawie zbrodni katyńskiej

13 kwietnia 1979 roku podpisano akt założycielski konspiracyjnego Komitetu Katyńskiego. Tego samego dnia po uroczystości w „Dolince Katyńskiej” na Powązkach nastąpiły zatrzymania uczestników tych obchodów przez SB. Komunistyczne służby bezpieczeństwa zatrzymały wtedy Stanisława Ścigallę, Arkadiusza i Sławomira Melaków, Wojciecha Wieczorka.

W 1981 roku w garażu Arkadiusza Melaka przez kilka miesięcy były przygotowywane elementy pierwszego pomnika katyńskiego w Polsce. 31 lipca w brawurowej akcji ustawienia pomnika w „Dolince Katyńskiej” uczestniczyło 30 ludzi z Lublina (Katolicki Uniwersytet Lubelski), Uniwersytetu Warszawskiego, kierowców i robotników z Pragi i Polskich Zakładów Optycznych. Akcją kierował Stefan Melak. Pierwszy

pomnik katyński został zrabowany na polecenie ambasady sowieckiej w Warszawie przez komunistyczne służby bezpieczeństwa nocą z 31 lipca na 1 sierpnia 1981 roku. Powrócił na „Dolinę”, podrzucony przez nieznaną sprawców w lipcu 1989 roku. Po dramatycznych staraniach Komitetu Katyńskiego powrócił na dawne miejsce w 1995 roku.

Na I zjeździe NSZZ „Solidarność” w Gdańsku Stefan Melak i Andrzej Szamański zorganizowali w centrum prasowym zjazdu w hali Olivii konferencję prasową, na którą przybyło 150 dziennikarzy krajowych i zagranicznych. Poinformowali o historii zbrodni katyńskiej i kradzieży pomnika. Podczas drugiej tury zjazdu Stefan Melak rozdał 4 tys. oświadczeń przygotowanych wspólnie z Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela z Gdańska.

Podczas II zjazdu Regionu Mazowsze „Solidarności” w listopadzie 1981 roku delegaci podjęli uchwałę domagającą się zwrotu zrabowanego pomnika katyńskiego i poparli starania Komitetu.

Stan wojenny

W okresie stanu wojennego Komitet Katyński przygotował kilka tysięcy orzeczków i krzyżyków katyńskich, gromadził i kolportował informacje o Katyniu. W 20 rocznicę stanu wojennego w bazylice św. Krzyża ufundowaliśmy jedyną w Warszawie tablicę poświęconą zamordowanym księżom, zabitym stoczniovcóm i górnikom oraz tysiącom internowanych i więzionych w okresie stanu wojennego działaczy niepodległościowych. Tablicę poświęcił ks. bp Zbigniew Kraszewski.

W tym samym roku wspólnie z Ambasadą Węgierską i Ośrodkiem Kultury Węgierskiej przygotowaliśmy w podziemiach bazyliki św. Krzyża wystawę „20-lecie stanu wojennego i 45. rocznica Powstania Węgierskiego 1956”. Uroczystość otwarcia wystawy zgromadziła skazanych na karę śmierci przez sowieckim reżim w Budapeszcie oraz setki internowanych i więzionych z Warszawy. Wystawę poświęcił ks. bp Piotr Jarecki.

W 1992 roku Komitet Katyński przekazał do Kaplicy Pamięci Narodu Polskiego na Jasną Górę podczas okolicznościowej mszy świętej urnę z ziemią z miejsc kaźni w Miednoje, Charkowie i Katyniu oraz strzępy mundurów żołnierskiego i policyjnego z miejsc zbrodni.

W roku 1995 na ręce arcybiskupa Tadeusza Kondrusiewicza, administratora apostołskiego europejskiej części Federacji Rosyjskiej przekazaliśmy szablę katyńską.

Takie same pamiątki przekazaliśmy w Jerozolimie ks. rektorowi misji polskiej ks. Tadeuszowi Nosalowi.

Urnę z ziemią katyńską przekazaliśmy także prof. hr. Stanisławowi Kozłowskiemu-Lisowi do Buenos Aires.

W 60. i 63. rocznicę zbrodni katyńskiej wspólnie z Archiwum Akt Nowych Komitet przygotowaliśmy wystawy katyńskie w Sejmie i Pałacu Kultury i Nauki. W 2004 roku zorganizował z udziałem Związku Literatów Polskich międzynarodową sesję katyńską. Był współautorem upamiętnienia Katynia pomnikiem na pl. Zamkowym w Warszawie, odsłoniętego z udziałem płk. Ryszarda Kuklińskiego.

* W latach 2001-04 Krąg wielokrotnie apelował do Instytutu Pamięci Narodowej o wszczęcie polskiego śledztwa katyńskiego, które stanowiłoby odpowiedź na marazm i niechęć prokuratury rosyjskiej. W odpowiedzi na starania Kręgu IPN wszczął śledztwo katyńskie w październiku 2004 roku.

* Od wielu lat Krąg Pamięci Narodowej współpracuje z Muzeum Niepodległości, SPK Paryż i Wojskiem Polskim, czego wyrazem są wspólne wystawy, konferencje i spotkania pod krzyżem Traugutta, w Olszynie Grochowskiej i innych miejscach pamięci narodowej.

* Od 20 lat Komitet Katyński organizuje stałe cykliczne spotkania z wybitnymi postaciami Kościoła, historykami, pisarzami, kombatantami w wieży kościoła św. Anny.

* Przedstawiciele Kręgu Pamięci Narodowej i Komitetu Katyńskiego uczestniczyli w uroczystościach odsłonięcia pomnika Stoczniovców w Gdańsku, pomnika Jedności w Poznaniu, upamiętnili śmierć górników w kopalni „Wujek” w Katowicach.

* W 65. rocznicę ludobójstwa w Katyniu, Miednoje, Charkowie, Bykowni i Kuropatkach w bazylice Św. Krzyża Komitet Katyński odsłonił jedyną w Polsce tablicę obejmującą zbrodnie sowieckie na narodzie polskim oraz fińskim, estońskim, łotewskim, litewskim, białoruskim, ukraińskim. Odbyła się również sesja naukowa w Domu Literatury w Warszawie i okolicznościowa wystawa katyńska. W listopadzie roku 2005 w Paryżu została odsłonięta tablica katyńska o tej samej treści.

Powstanie Warszawskie

Szczególnym wydarzeniem była sesja naukowa zorganizowana w 40. rocznicę wybuchu Powstania w bazylice św. Krzyża. Zgromadziła ona kilka tysięcy ludzi. W wigilię 40. rocznicy wybuchu Powstania, 31 lipca 1984 roku, Krąg Pamięci Narodowej otworzył w wieży kościoła św. Anny w Warszawie wystawę „Madonny Polski Walczącej” ze zbiorów Janiny Dawidowskiej-Borowej, ks. Wacława Karłowicza i Stefana Melaka. Na wystawę zaproszono szefa sztabu okręgu wileńskiego Armii Krajowej mjr. Apolinarego Cetysa, który odebrał Żelazny Order Gwiazdy Wytrwałości przyznany pośmiertnie gen. Aleksandrowi Krzyżanowskiemu „Wilkowi”. Wystawa jest obecnie zdeponowana w Archiwum Akt Nowych.

Święto Niepodległości 11 Listopada

Regularnie przez wiele lat Krąg Pamięci Narodowej i Komitet Katyński organizowały uroczystości w dniu 11 listopada w katedrze św. Jana w Warszawie i kościele św. Krzyża. 11 listopada 1983 roku w tej uroczystości, która przerodziła się w manifestację patriotyczną, uczestniczyło ok. 20 tys. ludzi. Uroczystość kończyła się zawsze złożeniem wieńca na Grobie Nieznanego Żołnierza.

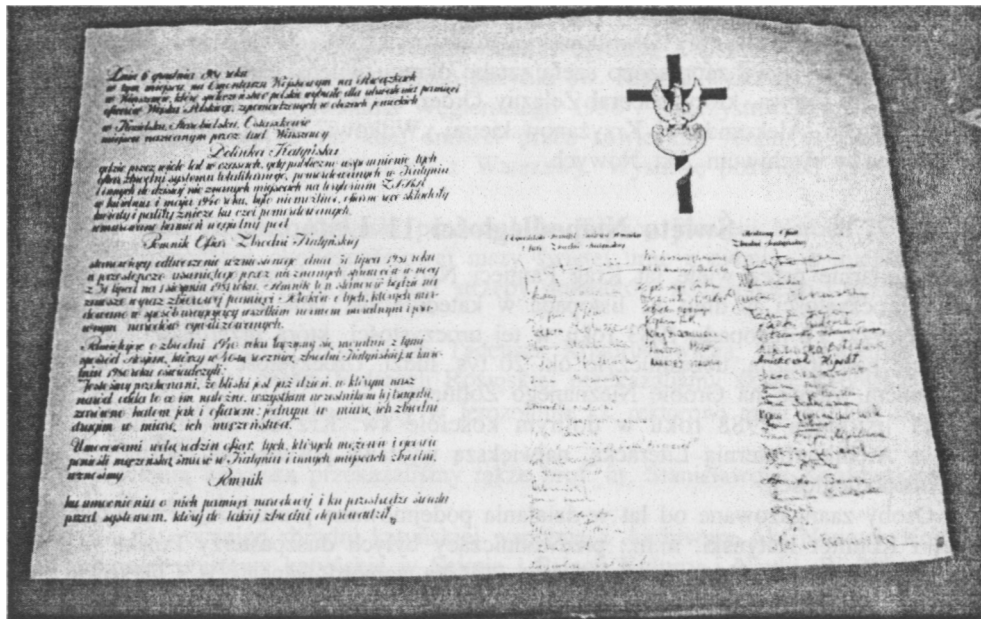
11 listopada 1988 roku w dolnym kościele św. Krzyża otworzyliśmy wspólnie z Archikonfraternią Literacką, największą wystawę poświęconą rocznicy odzyskania niepodległości.

Osoby zaangażowane od lat w działania podejmowane przez Krąg Pamięci Narodowej i Komitet Katyński, m.in.: przewodniczący byłych duszpasterzy Polski Walczącej ks. prałat Wacław Karłowicz, architekt i córka zamordowanego w Charkowie Zofia Szostek, córka zamordowanego w Miednoje Iza Erhardt, syn zamordowanego w Katyniu kartograf Janusz Łopatto, córka zamordowanego w Miednoje komisarza policji pedagoga Maria Rek, Wanda Waś, Jan Waś, prof. Jan Pachowski, Stawomir, Arkadiusz, Andrzej, Stanisław i Józef Melakowie, architekt Irena Wahl-Damasiewicz (SPK Paryż), sekretarz generalny SPK Paryż Hanna Talko, prezes SPK ks. infułat Witold Kiedrowski, rektor misji polskiej w Paryżu ks. Stanisław Jeż, tłumacz niemieckich dokumentów katyńskich płk Jan Bańbor, Jerzy Boksznajder, Michał Janiszewski, Bogdan

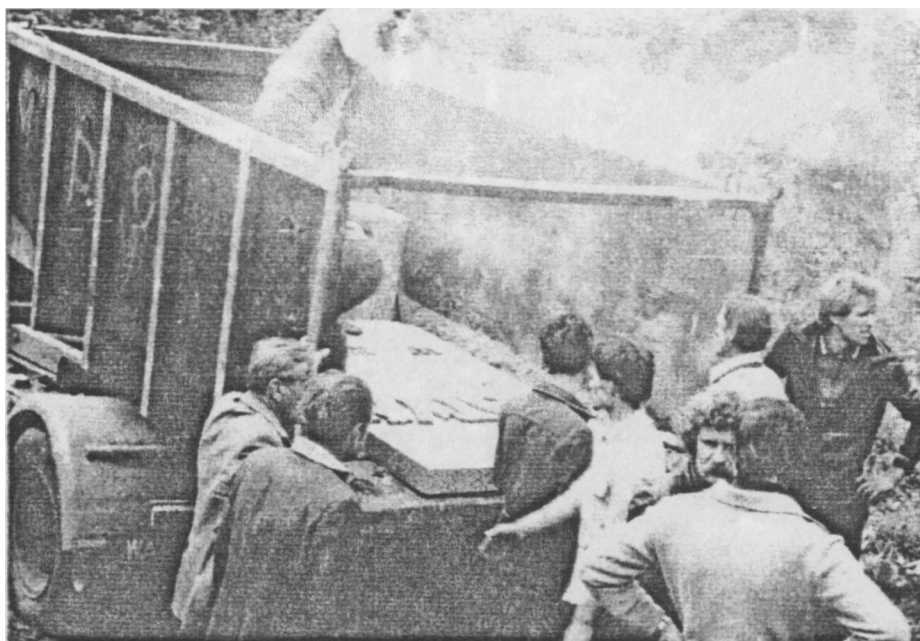

Minkowski, Andrzej Pakulski, Elżbieta Drucka-Lubecka, Michał Sapieha, emigrant i poeta tłumacz poezji Ojca Świętego - profesor Uniwersytetu w Prisztinie Mazlum Saneja i najwybitniejszy biograf Krzysztofa Kamila Baczyńskiego Wiesław Budzyński, więzień PRL Bolesław Stolarz, więzień łagrów i obozów jenieckich kpt. Zbigniew Kowalski, Barbara Ciok, córka zamordowanego komisarza policji, pierwszy ambasador niepodległych Węgier w Polsce Akos Engelmayer, Attila Szalay, Ilona Korompay, Stanisław Rosiński, ks. Jan Sikorski, dr Józef Szaniawski, Krystyna Krzyszkowiak, dr Tadeusz Krawczak, ks. Stanisław Małkowski, ks. Henryk Michalak, ks. Henryk Hutek, ks. Grzegorz Kalwarczyk, ks. rektor Bogdan Bartoń, kustosz Jasnej Góry o. Jan GOLONKA, ks. Wiesław Kwiecień, prof. Tadeusz Kisielewski, red. Itka Kisielewska, Ryszard Walczak, Tadeusz Stański, Teresa Skupień, Teresa Koprowska, Sławomir Korzeniowski, Andrzej Renes, Maria Stańczak, Antoni Borkowski, Jeremiasz Ratajczyk, dr Jerzy Szaniawski, prof. Marian Marek Drozdowski, Tadeusz Burchacki, Stanisław Soszyński, Wiesław Stocki, Barbara Szymkowska, Janusz Szymkowski, Krzysztof Wójcik, Marek Piotr Bratkowski, Leon i Roman Barszczowie, Barbara Wieczorek, historyk IPN Janusz Kotański, przedstawiciele Cechu Krawców, aktorzy Danuta Dobrzyńska, Ryszard Bacciarelli, Stanisław Sparażyński, dziennikarze Zdzisław Koryś, Łukasz Kudlicki i Jarosław Sul-Gostowski.

Działanie Kręgu Pamięci Narodowej ma nadal służyć budowaniu i wzmocnieniu tożsamości narodowej.

Zrabowany przez SB w 1983 r. z Dolinki Katyńskiej Akt Erekcyjny sporządzony przez Komitet Katyński 6 grudnia 1981 r.

Rok 1981 – 31 lipca: ładowanie na kontener MPO pomnika Katyńskiego. Kontener przygotowali kierowcy Stefan Krzeziński i Sławomir Melak

Komitet Katyński i Komitet Obrony Więzionych za Przekonania 17 IX 1981 r. na Powązkach przy Dolince Katyńskiej

17 kwietnia 1984 r. – rocznica Insurekcji Warszawskiej przed pomnikiem Jana Kilińskiego

Olszynka – uroczystości w 1991 r.

Krzyż przywieziony z Warszawy przez Komitet Katyński i ustawiony na „Czarnej Drodze” w Charkowie w sierpniu 1991 r. w czasie puczu w ZSRR

Bp. Zbigniew Kraszewski święci Tablicę w Bazylice św. Krzyża upamiętniającą ofiary stanu wojennego. Tablicę w dniu 13 grudnia 12001 r. ufundowali Andrzej Melak i Ryszard Walczak z Kręgu Pamięci Narodowej. Odświeżenia dokonali Stefan Melak i Zbigniew Romaszewski

Delegacje Kręgu Pamięci Narodowej i SPK Francja składają kwiaty pod Łukiem Triumfalnym w Paryżu w rocznicę 15 sierpnia (2005 r.)

Fotografie ze zbiorów Stefana Melaka